

Praktijkverpleegkundigen en de wet zorg en dwang

17 maart 2015

Simone Abrahams, specialist ouderengeneeskunde, kaderarts psychogeriatric en
BOPZ-arts St. Zorgspectrum , locatie Het Houtens Erf Houten

Wat gaan we doen?

- Wet zorg en dwang *
- Opdracht 5 groepen
- Terugkoppeling van elke groep
- Terugblik en afronding

Wet(svoorstel) Zorg en Dwang

Wet Zorg en Dwang

Wat wil deze wet bereiken?

- Nu: wet BOPZ
- Ontwikkeling andere kijk op vrijheidsbeperking
- Verankeren nieuwe **visie**
- Regelt voor vrijheidsbeperking een kader
 - definiëring
 - starten
 - evalueren
 - stoppen (termijnen)
 - toezicht en deskundigheid

Wet Zorg en Dwang visie

- **Vrijheidsbeperking: nee, tenzij..**
 - Vrijheidsbeperking
 - Nee
 - Tenzij

*

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee tenzij

Vrijheidsbeperking = **onvrijwillige zorg** wanneer:

Patiënt zich **verzet** of vertegenwoordiger **geen toestemming** verleent bij:

- I het toedienen van medicatie, vocht of voeding voor een somatische aandoening
- II maatregelen waarmee toezicht op de cliënt wordt gehouden
- III beperkingen in de vrijheid het eigen leven in te richten, die tot gevolg hebben dat de cliënt iets moet doen of moet nalaten

Altijd procedure WZD volgen bij:

- IV het toedienen van medicatie die van invloed is op het gedrag of bewegingsvrijheid van cliënt vanwege de psychogeriatrische aandoening of een psychische stoornis die daarmee gepaard gaat
- V maatregelen die tot gevolg hebben dat de cliënt gedurende enige tijd in zijn bewegingsvrijheid wordt beperkt

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee tenzij

- Rol Praktijkverpleegkundige I:
Herkennen verzet/ onvrijwillige zorg
Debat: is dit onvrijwillige zorg?

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, **nee** tenzij

- Nee, maar wat dan wel?
- Psychosociale interventies
- Wetenschappelijk onderzoek
- Methodiek
- IGZ

➤ Rol praktijkverpleging II:

Observeren/ rapporteren/ toepassen acties

Psychosociale interventies: iedereen
verantwoordelijk

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee **tenzij**

- Wanneer wel?
- Nadeel ondanks vrijwillige zorg
- Afwegingskader
- Stappenplan

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee **tenzij**

Er is sprake van **nadeel** wanneer cliënt:

- zich maatschappelijk te gronde richt of dreigt te richten
- zichzelf in ernstige mate verwaarloost of dreigt te verwaarlozen
- ernstig lichamelijk letsel oploopt of dreigt op te lopen dan wel zichzelf ernstig lichamelijk letsel toebrengt of dreigt te brengen
- met hinderlijk gedrag agressie van anderen oproept
- een ander ernstig lichamelijk letsel toebrengt of dreigt toe te brengen
- de psychische gezondheid van een ander bedreigt
- de algemene veiligheid van personen of goederen bedreigt
- ernstig in zijn ontwikkeling wordt geschaad of dreigt te worden geschaad of dat zijn veiligheid ernstig wordt bedreigd, al dan niet doordat hij onder de invloed van een ander raakt

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee **tenzij**

Stappenplan

1. Voorkomen van onvrijwillige zorg
2. Opnemen van onvrijwillige zorg in zorgplan
3. Afbouwen lukt niet
4. Afbouwen lukt ook niet met extra deskundigheid

Wet Zorgen Dwang

Vrijheidsbeperking, nee **tenzij**

afwegingskader I

- wat is het ernstige **nadeel** voor de cliënt?
- wat zou de oorzaak van het gedrag van de cliënt kunnen zijn, waardoor het ernstig nadeel ontstaat?
- welke rol speelt de interactie tussen de cliënt en omgeving bij het ontstaan van ernstig nadeel?
- welke mogelijkheden voor vrijwillige zorg zijn er om het ernstig nadeel te voorkomen, waardoor geen of minder onvrijwillige zorg nodig is?

➤ afwegingskader II

- wat zouden de nadelige effecten van **onvrijwillige zorg** kunnen zijn, afgewogen tegen het ernstig nadeel dat afgewend moet worden?
- Voor iedere vorm van onvrijwillige zorg wordt gekeken wat de nadelige effecten ervan zouden kunnen zijn op de lichamelijke en geestelijke ontwikkeling van de cliënt en op zijn deelname aan het maatschappelijk leven en worden aanvullende zorgvuldigheidseisen gesteld om die nadelige effecten weg te nemen of te verminderen.
- voor welke termijn wordt de onvrijwillige zorg in het zorgplan opgenomen?
- Die termijn moet zo kort mogelijk zijn, passend bij de aard van de zorg en de ingrijpendheid voor de cliënt. De maximale termijn is drie maanden.
- Afbouw ervan binnen de gestelde termijn beschrijven

Werkwijze onvrijwillige zorg uitvoering

Verantwoordelijkheid iedere zorgverlener

- is het nadeel nog actueel?
- is de onvrijwillige zorg nog passend?
- staat het nog in verhouding tot doel?
- is er nog geen minder ingrijpend alternatief?
- kan het nog steeds op verantwoorde wijze?

➤ Rol praktijkverpleegkundige III:

Bij toepassen van de onvrijwillige zorg altijd deze afwegingen en
zonodig aankaarten

Brainstorm

Voorbeelden van:

- Rollen praktijkverpleegkundige in WZD
- onvrijwillige zorg

Gegenereerde voorbeelden (in catechorien van WZD verdeeld):

- I geen keuze vrijheid bij vocht/voeding*; verdekt toedienen medicatie;
- II sensor*
- III zorghandelingen waarbij weigering bijv douchen; middagrust; uitslapen; zorg met 2 personen (overrulen); verplichte medicatietijden; oren uitspuiten, ; daarbij handen vasthouden; roken; toiletgang;
- IV
- V Rolstoel op de rem; slaapkamerdeur op slot; kantelen van de rolstoel om opstaan te verhinderen;

*=geldt alleen wanneer verzet/ geen toestemming

- Rollen praktijkverpleging WZD:
- Signaleren; gegevens verzamelen; alle aspecten belichten; zorg attenderen; bespreekbaar maken multidisciplinair; coachen; bewust maken van gevolgn onvrijwillige zorg; afstemmen andere discipline's; artsen achtergronden geven; overleg management (bijv inzet domotica/ camera toezicht/ huisregels)

Interessante links:

- www.innovatiekringdementie.nl/

Zij hebben het handige zakkaartje ontwikkeld en een folder over de nadelen van antipsychotica die voor familie en zorg geschikt is

- <http://www.free-learning.nl/modules/probleemgedragII/probleemgedrag%20II.htm>

Een goede/ korte introductie voor alle medewerkers bij een systematisch aanpak van probleemgedrag

Beroepsvereniging van zorgprofessionals

Praktijkverpleegkundigen &
Praktijkondersteuners

Setting verpleeghuis

Praktijkverpleegkundigen en de wet zorg en dwang

plenaire terugkoppeling

Beroepsvereniging van zorgprofessionals

Praktijkverpleegkundigen &
Praktijkondersteuners

Setting verpleeghuis

Praktijkverpleegkundigen en de wet zorg en dwang vragen/afronding